

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	<u>магістр</u>
галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014.03 Середня освіта (Історія)</u>

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: факультет української філології та соціальних наук

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, каб. 304

Телефон деканату: (04841) 5-36-60

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта:

Декан факультету: Чорна Ліана Володимирівна – кандидат історичних наук,
доцент

1.2. Інформація про кафедру

Назва: кафедра української і всесвітньої історії та культури

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, ауд. 305

Телефон кафедри: (04841) 5-58-47

Веб-сторінка кафедри: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: kafist.idgu@gmail.com

Завідувач кафедри: Церковна Віра Георгіївна – кандидат історичних наук, доцент

Перелік освітніх програм спеціальності:

- Середня освіта: Історія. Українознавство.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Середня освіта: Історія. Українознавство».

2.1.1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет української філології та соціальних наук, кафедра української і всесвітньої історії та культури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр, кваліфікація: магістр освіти з історії. Викладач історії та українознавства. Учитель історії та українознавства
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти «Середня освіта: історія»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію серія УД № 16006820 від 18.12.2018 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07.2024 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
2 – Мета освітньої програми	
Програма призначена для підготовки конкурентоспроможного фахівця-історика з глибокими фундаментальними знаннями та навичками міждисциплінарного історичного дослідження, здатного будувати свою діяльність на основі креативного та творчого підходу, вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі історії та методики навчання історії у закладах середньої та вищої освіти, забезпечувати зв'язок між історичною наукою і суспільною свідомістю у науковій та педагогічній діяльності	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність,	Освіта / Педагогіка / Середня освіта / Історія

спеціалізація)	
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі середньої освіти за предметною спеціальністю «Історія», що орієнтована на поєднання високої професійної компетентності у галузі історії зі здатністю до впровадження і використання сучасних методів викладання історії в навчальних закладах різних типів та рівнів, проектування і здійснення освітнього процесу в закладах середньої та вищої освіти
Особливості програми	Програма поєднує теоретичний зміст предметної області з можливістю опанування інноваційних методик викладання історії та українознавства, їх практичного застосування в освітньому процесі. Програма містить два види практики: науково-педагогічну та науково-дослідну
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Магістр освіти з історії може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 2310.2 Викладач вищого навчального закладу 2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу 2320 Викладач середнього навчального закладу 2331 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2351.1 Молодший науковий співробітник (методи навчання) 2351.2 Викладач (методи навчання) 2351.2 Вихователь-методист 2431.1 Молодший науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство) 2433.1 Молодший науковий співробітник (історія) 2443.2 Історик 2443.2 Консультант з питань історії
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання; персоналізований підхід до кожного студента; зорієнтованість на вирішенні індивідуальної навчальної проблеми. Організаційні форми: лекції, семінари, індивідуальні заняття, самостійна робота, практична робота, підготовка кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівнева шкалою (зараховано / незараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, атестаційний екзаме́н, захист кваліфікаційної роботи.

6 – Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти й історії, методики викладання історії в закладах середньої та вищої освіти, в процесі різнопланової фахової діяльності або у процесі навчання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації ЗК 2. Здатність планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК 5. Здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу)
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію ФК 2. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних ФК 3. Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації ФК 5. Здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки ФК 6. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності ФК 7. Здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти ФК 8. Здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах ФК 9. Здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності

7 – Програмні результати навчання

Знання та розуміння	<p>ПРН 1. Запам'ятовувати або відтворювати глибокі знання в галузі історії з позначенням новацій останнього часу</p> <p>ПРН 2. Знати специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історіографічні періоди, в тому числі й на сучасному етапі</p> <p>ПРН 3. Знати загальні положення системи нормативно-правового регулювання вищої освіти в Україні, методологічні основи організації навчального процесу та психолого-педагогічної діагностики розвитку різних категорій студентів, форми і методи викладання історії у вищій школі</p> <p>ПРН 4. Знати сучасні тенденції розвитку національної школи, завдання профільного навчання учнів, методики профільного навчання з історії в старшій школі</p> <p>ПРН 5. Розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки</p> <p>ПРН 6. Розуміти та інтерпретувати вибір методології та методів при здійсненні власного дослідження</p> <p>ПРН 7. Розуміти та визначати шляхи розв'язання педагогічних, навчально-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів і студентів</p>
Застосування знань та розуміння	<p>ПРН 8. Пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди</p> <p>ПРН 9. Аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле</p> <p>ПРН 10. Аналізувати явища та процеси світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку</p> <p>ПРН 11. Визначати інформаційний потенціал конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми</p> <p>ПРН 12. Розробляти навчально-методичну документацію з історії, моделювати навчально-виховний процес, прогнозувати процес засвоєння студентами програмного матеріалу та можливі труднощі у процесі роботи</p> <p>ПРН 13. Творчо вирішувати педагогічні й методичні завдання в процесі навчання і виховання учнів і студентів, обирати оптимальний варіант педагогічного рішення та використовувати різноманітні форми і методи навчання, прогресивні методи керівництва навчальною, виховною та іншими видами діяльності</p> <p>ПРН 14. Застосовувати нові ідеї, пропозиції, освітні практики з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання</p> <p>ПРН 15. Використовувати знання з історії та суміжних дисциплін при викладанні курсів з українознавства в середніх та вищих закладах освіти, застосовувати новітні форми і методи навчання українознавства</p>

Формування суджень	<p>ПРН 16. Визначати соціальні функції історика в нових умовах, встановлювати ефективну комунікацію з представниками інших гуманітарних та природничих наук</p> <p>ПРН 17. Обґрунтувати мету та завдання власного дослідження з урахуванням актуальних проблем сьогодення, визначати вплив на хід та результати дослідження традицій певних наукових шкіл</p> <p>ПРН 18. Критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та отриманих результатів фахівцями, узагальнювати результати власного дослідження</p>
Комунікація	<p>ПРН 19. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей</p> <p>ПРН 20. Створювати умови для комунікації із представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій</p> <p>ПРН 21. Практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРН 22. Відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу, поширювати кращий досвід професійної діяльності</p> <p>ПРН 23. Виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків</p> <p>ПРН 24. Переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає більш ніж 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – більш ніж 25%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом в дослідницькій, управлінській, інноваційній або творчій сферах діяльності – більш ніж 15%</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-</p>

	сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ
Міжнародна кредитна мобільність	Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2.1.2. Перелік компонентів освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ОК 2.	Психологія та педагогіка вищої школи	5	екзамен
ОК 3.	Методика викладання історії у ВНЗ	5	екзамен
ОК 4.	Теорія та методологія історії	5	екзамен
ОК 5.	Методика навчання історії в профільній школі	5	екзамен
ОК 6.	Науково-педагогічна практика	6	захист практики
ОК 7.	Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	15	захист практики
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		45	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (вибір факультету)</i>			
ВБ 1.1.	Українознавство та методика його навчання	6	екзамен
ВБ 1.2.	Регіональна історія України	5	залік
ВБ 1.3.	Українська етнологія	5	екзамен
ВБ 1.4.	Актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії	5	екзамен
<i>Вибірковий блок 2 (вільний вибір студента)</i>			
ВБ 2.1.	Менеджмент в освіті / педагогічна інноватика	3	залік
ВБ 2.2.	Історія пострадянських країн / Етнодемографічні процеси сучасного світу	3	залік
ВБ 2.3.	Бессарабське питання в європейській дипломатії	3	залік

	(XIX-XX ст.) / Традиційні культури етносів Українського Подунав'я		
ВБ 2.4.	Дворянство в історії та культурі України / Макро-, мікро- і мета історія	3	залік
ВБ 2.5.	Історична урбаністика / Друга світова війна: проблеми вивчення та інтерпретації	3	залік
ВБ 2.6.	Інноваційні технології у навчанні історії / Регіоназнавство у шкільних курсах історії	3	залік
ВБ 2.7.	Український фольклор / Природа і екологія України	3	залік
ВБ 2.8.	Історія державної символіки України / Історія української діаспори	3	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента:		45	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.1.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» проводиться у формі кваліфікаційного екзамену й публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр освіти з історії. Викладач історії. Учитель історії.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Середня освіта: Історія. Українознавство»

Обов'язкові компоненти

Загальні нормативні дисципліни

Методологія та організація наукових досліджень

1. КОД: ЗНД 1.01

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність планувати й організовувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).

Фахові компетентності спеціальності: здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні теоретичні поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність процесу наукового дослідження; основні психологічні закономірності, які потрібно враховувати при організації наукового дослідження, інтерпретації даних; логіку наукового дослідження; методологію написання наукових повідомлень; основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі; принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у вищому навчальному закладі; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи;

дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників.

Вміти: формулювати наукові проблеми; підбирати адекватні методи наукового дослідження з метою вирішення дослідницьких завдань; формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання; визначати діагностичні виміри досліджуваних явищ; планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття; виступати перед аудиторією, здійснювати наукову роботу; планувати педагогічну діяльність, вибрати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Вступ до методології наукового дослідження. Три аспекти науки: соціальний інститут, результат, процес. Критерії науковості знання: істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, парадигма. Правила визначення понять. Загальні характеристики наукової діяльності. Особливості індивідуальної наукової діяльності. Норми наукової етики. Соціальна відповідальність вчених. Принципи наукового пізнання: детермінізм, відповідність, додатковість. Сучасне розуміння наукових принципів. Логіка виділення принципів наукового пізнання. Засоби та методи наукового дослідження. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні. Пошук та формулювання наукової теми. Правила роботи з науковою літературою. Наукова проблема як основа задуму дослідження. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Категоріальний апарат наукового дослідження. Понятійний апарат дослідження і його операціоналізація. Пошук протиріч як пошук наукових проблем. Проблеми дослідницької аргументації. Співвідношення конструктів та фактів у дослідженні. Формування понятійного мислення вченого. Мета-узагальнення наукових понять.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень / М.Т. Білуха. – К., 1997.

2. Лебеденко О.М. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу: Навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. – Ізмаїл, 2011.
3. Новиков А.М. Методологія / А.М. Новиков. – М., 2006.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003.
5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К., 2004.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Дисципліни професійно підготовки
Психологія та педагогіка вищої школи

1. КОД: ПНД 1.01
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: проф. Букун М.І., проф. Кічук Н.В.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).
Фахові компетентності спеціальності: здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності; здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: основні категорії, принципи та методи психології вищої школи як науки; загальні психологічні характеристики студентського віку та студентської групи; зміст і механізми професійного становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою; психологічні особливості взаємодії викладача зі студентами; психологічні аспекти особистості та діяльності викладача вищої школи; психологічні проблеми вищого навчального закладу як соціальної організації, психологічні фактори педагогічної та наукової діяльності викладачів та їхньої успішної кар'єри. основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі;

принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у вищому навчальному закладі; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи; дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників.

Вміти: орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах вищої школи; здійснювати психологічний аналіз ефективності навчально-виховного процесу в умовах вищої школи; використовувати теоретичні знання та практичні навички із психології вищої школи для аналізу й діагностики сформованості власних професійно спрямованих якостей; самостійно розбиратися на постановці і вирішенні психологічних проблем, пов'язаних з організацією педагогічної та професійної діяльності; укладати та проводити базове психологічне дослідження в умовах навчально-виховного процесу ВНЗ; диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей студентів як суб'єктів педагогічної взаємодії у вищій школі. грамотно ставити і вирішувати психологічні завдання при учбового та виховного процесів у вищому навчальному закладі. Планувати педагогічну діяльність, вибирати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Психологія студентської групи. Психологічний аналіз учіння студентів. Психологія виховання студентської молоді. Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі. Психологія особистості викладача вищої школи. Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та стратегії вирішення.

Загальні основи педагогіки вищої школи. Предмет і завдання педагогіки

вищої школи. Викладач вищого навчального закладу. Основи дидактики вищої школи. Методи, засоби та форми навчання у вищому навчальному закладі. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Зміст освіти у вищій школі. Виховна робота із студентською молоддю. Система освіти України. Психолого-дидактичні основи процесу навчання. Система забезпечення якості освіти. Нові технології навчання. Вища школа як педагогічна система. Методи та методика педагогічних досліджень.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / А.М. Алексюк. – К., 1998.
 2. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / За заг. ред. О.Г. Мороза. – К., 2006.
 3. Вища освіта в Україні: Навчальний посібник / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко. – К., 2005.
 4. Педагогіка вищої школи: підручник / В.Г. Кремень (ред.) та ін. – К., 2009.
 5. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації. Психологія педагогічної праці: Навчально-методичний посібник / І.М. Цимбалюк. – К., 2004.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:
лекції, семінарські заняття, самостійна робота
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Методика викладання історії у ЗВО

1. КОД: ПНД 1.02
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).
Фахові компетентності спеціальності: здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності; здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти; здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: технологію написання планів і текстів лекційних занять, рецензій на підручники і навчальні посібники, викладу власного бачення тем, що вивчаються,

розроблення практичних занять із фіксацією пізнавальних завдань і методів контролю їх виконання.

Вміти: обговорювати плани і тексти лекцій, рецензії на підручники та навчальні посібники, аналізувати запропоновані варіанти авторських навчальних програм історичних курсів, моделювати ситуації семінарських занять, самостійно опрацьовувати історичний матеріал і проводити критичну роботу з історичними текстами, опанувати методи складання питань, завдань і вправ з історії, розрізняти та застосовувати на практиці різні форми контролю з історичних дисциплін, структурувати вільний час та самостійну роботу студентів, оволодіти принципами створення комп'ютерних програм з історичних курсів, усвідомлювати інтелектуальний потенціал як викладача, так і студента.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Концептуальні засади освіти у вищій школі. Стан і завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Організація навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців. Основні риси вузівської історичної освіти. Зміст процесу освіти. Навчальний план історичного факультету. Навчальна програма. Стандарт вищої освіти. Процес навчання історії та його закономірності. Структурні компоненти процесу навчання, зв'язок між ними. Співвідношення закономірностей, принципів і правил навчання історії у ВНЗ. Структура історичних знань студентів. Методи і засоби навчання історії у вищій школі. Дидактичні функції засобів навчання. Проблеми вузівського підручника з історії. Види унаочнення, їх характеристика. Використання технічних засобів навчання при викладанні історії у вищій школі. Види і форми організації навчального процесу. Організація навчальних і переддипломних практик. Самостійна навчально-пізнавальна робота студентів. Науково-дослідна робота студентів. Діагностика навчання історії. Вимоги до організації контролю попередньої підготовки студентів. Поточний тематичний і підсумковий контроль. Методи і форми контролю. Системи оцінювання знань студентів. Організація навчального процесу як науково-педагогічної творчості викладача історії. Співвідношення наукової і педагогічної діяльності викладача історії. Атестація наукових і науково-педагогічних кадрів з історії. Професіограма викладача історії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Астахова Е.В. Методика организации и проведения семинарских занятий по предметам гуманитарного цикла: Для магистрантов, аспирантов, преподавателей высшей школы / Е.В. Астахова. – Х., 2000.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К., 2006.
3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: Навчальний посібник / Н.О. Гончарова. – Х., 2009.

4. Методика викладання в вищій школі: Метод конкретних ситуацій («кейс-стаді»): опорний конспект лекцій для рівня підготовки «магістр» / Уклад. І.В. Іванова., Н.В. Микитенко. – К., 2002.

5. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. – К., 2002.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Теорія та методологія історії

1. КОД: ПНД 1.03

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні концепції історичного процесу та історичний понятійний апарат, особливості уявлень про парадигми історичного процесу, про теоретико-методологічні засади вивчення історичного минулого.

Вміти: орієнтуватися в методологічному інструментарії історика та вміти використати його на практиці, володіти навичками історичного мислення й аналізу.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Теорія історичної науки. Основні поняття і категорії історичного процесу і процесу історичного пізнання. Види джерел та методи історії. Виникнення історичної свідомості. Ідея круговороту історичного процесу. Лінійність історичного часу. Циклічність історичного процесу. Історизм. Становлення історії

як фахової й наукової дисципліни. Роль особи в історії. Суспільство як предмет історії у філософії позитивізму. Психолого-генетична методологія історії. Теорія історичного процесу в матеріалістичній метафізиці. Гносеологічні проблеми історії баденської школи неокантіанства. Криза класичного історизму. Дослідницькі комплекси. Квантифікація. Культурна історія. Онтологічні та гносеологічні проблеми історії. Герменевтика як засіб розуміння історії. Історична наука постмодернізму. Історична Антропологія і Етнологія. Головні категорії історичного пізнання. Принципи історичного дослідження. Евристика. Правила постановки інноваційно-стратегічних дослідницьких питань. Критика. Інтерпретація. Нарратив. Стратегія історичного дослідження. Основні методи історичного дослідження. Загальнонаукові, міждисциплінарні, спеціальні методи. Види історичних наукових робіт.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності / Л. Зашкільняк. – Львів, 1999.
 2. Космина В.Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу: монографія / В.Г. Космина. – Запоріжжя, 2011.
 3. Нові підходи до історіописання / Упоряд. П. Берка . – К., 2010.
 4. Тельвак В. Історіософія та методологія історії. – Ч.1. Історіософія / В. Тельвак. – Дрогобич, 1999.
 5. Ящук Т.І. Філософія історії. Курс лекцій / Т.І. Ящук. – К., 2004.
- #### 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:
- лекції, семінарські заняття, самостійна робота
- #### 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Методика навчання історії в профільній школі

1. КОД: ПНД 1.04
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).
Фахові компетентності спеціальності: здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності; здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти;

здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: теоретичні засади реформи сучасної української школи, сутність концепції профільного навчання в школі; мету, зміст і структуру профільного рівня освіти; систему найважливіших компетенцій, що формується в профільній школі; сучасні вимоги до організації навчання історії на профільному рівні, особливості вивчення навчальних дисциплін в умовах профільної школи; типологію форм і методів навчання історії в профільній школі; значення і методичні можливості застосування новітніх технологій навчання історії в профільній школі з урахуванням інтересів і схильностей учнів.

Вміти: спиратися на теоретичні, психолого-педагогічні умови навчання в профільній школі при рішенні практичних навчально-виховних завдань; при плануванні й здійсненні навчального процесу орієнтуватися на особистість школяра, його мотиви, пізнавальні інтереси й здібності; застосовувати інтерактивні технології навчання історії в контексті профільної освіти; формувати пізнавальний інтерес учнів до навчання історії за умов профільної освіти; органічно поєднувати навчання з життям, обговорювати на уроках актуальні події; відбирати оптимальні засоби навчання до уроку історії відповідно до його цільових завдань; займатися самоосвітою, підвищувати рівень своїх знань; здійснювати науково-дослідну роботу з метою вдосконалення навчального процесу, активізувати творчий потенціал діяльності вчителя.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Мета й завдання навчання історії в профільній школі. Сучасні аспекти формування змісту шкільної історичної освіти для профільної школи. Законодавчі та нормативно-правові акти в галузі профільної освіти. Характеристика вітчизняного і зарубіжного досвіду організації профільного навчання. Аналіз проблем профільного навчання в педагогічній теорії і практиці. Диференціація як методологічна основа профільного навчання. Основні напрями профілізації (суспільно-гуманітарний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний тощо). Методологічні підходи до визначення змісту історії як шкільного предмету в профільних класах суспільно-гуманітарного (гуманітарного) напрямку. Принципи організації профільного навчання історії. Форми організації профільного навчання історії. Варіативність моделей профільного навчання історії. Форми та технології реалізації допрофільної підготовки з історії. Цілі та функції базових і профільних загальноосвітніх історичних курсів. Специфіка конструювання елективних курсів з історії для профільного навчання. Форми організації навчально-виховного процесу в профільній ланці. Вимоги до уроків. Особливості застосування новітніх технологій в умовах профільного навчання історії. Позакласна робота як важливий

чинник організації профільного навчання історії. Підсумкова атестація в профільному навчанні історії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: у 2 ч. / М.П. Гузик. – К., 2005.
 2. Кизенко В.І. Варіативний компонент змісту освіти в старшій школі: посібник для вчителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, працівників органів освіти, аспірантів і студентів / В.І. Кизенко. – К., 2007.
 3. Практика впровадження профільності: навчально-методичний посібник / Ю.С. Меженко, Т.Б. Чинкіна. – К., 2005.
 4. Профільне навчання: теорія і практика / За ред. Л.А. Липової. – К., 2007.
 5. Самодрін А.П. Профільне навчання в середній школі / А.П. Самодрін. – Кременчук, 2004.
- #### 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:
- лекції, семінарські заняття, самостійна робота
- #### 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Вибіркові компоненти*

Українознавство та методика його навчання

1. КОД: ПВД 2.01
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість.
Фахові компетентності спеціальності: здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах; здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: теоретичні та практичні основи методики навчання українознавства, методологічні основи та дидактичні принципи педагогічної освіти; цілі та зміст сучасної народознавчої освіти, методологію методики українознавства як науки і навчальної дисципліни; засоби, методи та основні прийоми навчання українознавства, форми позакласної й позашкільної роботи з українознавства, способи перевірки знань й умінь учнів та критерії оцінювання їхніх навчальних

* До інформаційного пакету включаються вибіркові компоненти лише за вибором факультету.

досягнень; зміст навчальних програм та підручників із українознавства; прийоми ведення педагогічного спостереження, пізнавальні можливості сучасних освітніх технологій та розуміти їх інтерактивний характер.

Вміти: застосовувати механізми для навчання та виховання у своїх учнів умінь швидко адаптуватися до динамічних умов життя; працювати з науковою та навчально-методичною літературою, використовувати навички публічного мовлення, ведення дискусії та полеміки; оптимально визначати методичні засоби у межах народознавчої освіти; проектувати освітній процес на основі використання сучасних науково-педагогічних розробок; здійснювати самостійний пошук інформації з використанням різноманітних ресурсів, застосовувати набуті знання в навчально-методичній та дослідницькій роботі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Актуальні проблеми і перспективи розвитку методики навчання українознавства. Концепції українізації освіти в 20-х рр. ХХ ст. Концептуальні положення М. Грушевського, М. Васильківського, В. Дурдуківського та ін. щодо впровадження українознавства у зміст освіти. Джерела методики навчання українознавства та її зв'язки з суміжними дисциплінами. Модель готовності вчителя українознавства до роботи в загальноосвітній школі. «Творча лабораторія» вчителя українознавства: поняття, досвід, проблеми. Провідні ідеї, які потрібно враховувати при здійсненні корекції чинної навчальної програми з українознавства. Предмет, мета і завдання вивчення курсу «Українознавство» в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах. Педагогічна модель шкільного українознавства. Специфіка уроку українознавства в загальноосвітній школі. Нетрадиційні типи уроків українознавства в сучасній школі. Імідж учителя українознавства. Основні засоби унаочнення, технічні засоби навчання на уроках українознавства та вимоги щодо їх використання. Традиційні й нетрадиційні методи та прийоми навчання українознавства в загальноосвітніх навчальних закладах. Критерії оцінювання навчальних компетенцій учнів з українознавства. Схема аналізу уроку з українознавства в загальноосвітній школі. Українська етнопедагогіка про вчителя. Аналіз кращого педагогічного досвіду вчителя українознавства. Аналіз підручників і навчальних посібників з українознавства. Методика вивчення окремих тем з учнями загальноосвітньої школи. Зміст, завдання і принципи позакласної та позашкільної роботи з українознавства. Організаційно-методичні засади проведення українознавчих заходів з учнями загальноосвітніх навчальних закладів. Основні розділи кабінету українознавства. Особливості компонування експозиції українознавчого (етнографічного) музею.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончарук В.А. Методика навчання українського народознавства в школі / В.А. Гончарук. – Умань, 2008.
2. Кононенко П. Українознавство / П. Кононенко. – К., 2006.
3. Лозко Г.С. Українське народознавство / Г.С. Лозко. – К., 2004.

4. Сивачук Н.П. Методика викладання народознавства. Фольклорна практика: Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Н.П. Сивачук. – К., 2009.

5. Українознавство в освітньому просторі сучасної школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.П. Сивачук, В.А. Гончарук, Л.І. Йовенко, І.Г. Терешко та ін. – Умань, 2011.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Регіональна історія України

1. КОД: ПВД 2.02

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки; здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: історію розвитку регіоналістики, її концептуальні та прикладні аспекти; понятійно-категоріальний апарат курсу; критерії та методи управління регіональним розвитком, зміст і цілі регіональної політики; особливості комплексного регіонального аналізу; методичні засади висвітлення специфіки соціально-економічного, політичного, культурного розвитку відносно цілісних територіальних утворень – регіонів; значення регіонального розвитку як провідного фактору формування історичної та патріотичної свідомості молоді.

Вміти: виявляти фактори й особливості регіонального розвитку, характеризувати та застосовувати методи регіональних досліджень, оцінювати рівень суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку регіонів в історичній ретроспективі.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

«Регіональна історія України» як наука та навчальна дисципліна. Сутність понять «регіональна історія», «регіоналістика», «локальна історія», «регіонознавство», «регіон», «регіоналізм», «регіонологія», «провінціологія», «регіональні дослідження». Предметне поле і завдання регіональних досліджень в Україні. Міждисциплінарний характер регіональних досліджень як важлива методологічна проблема. Теоретико-методологічні проблеми регіональної історії України. Історична регіоналістика як самостійний науковий напрям. Методи історичного дослідження в регіоналістиці. Критика та інтерпретація в історії та регіоналістиці. Історіографія локальної історії: сучасний стан та основні тенденції розвитку.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Верменич Я.В. Історична регіоналістика: навчальний посібник / Відп. ред. В.А. Смолій та ін. – К., 2014.
 2. Верменич Я.В. Локальна історія як науковий напрям: традиції й інновації : монографія / Я.В. Верменич. – К., 2012.
 3. Верменич Я.В. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні: монографія / Я.В. Верменич. – К., 2003.
 4. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації / З. В. Герасимчук. – Луцьк, 2001.
 5. Схід і Південь України: час, простір, соціум. В 2 т. – Т 1: Колективна монографія / Відп. ред. В.А. Смолій. – К., 2014.
- ## 10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:
- лекції, семінарські заняття, самостійна робота
- ## 11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Українська етнологія

1. КОД: ПВД 2.03

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Дізанова А.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).

Фахові компетентності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки; здатність застосовувати поглиблені знання з

українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні теорії етногенезу українців, особливості матеріальної та духовної культури українців, специфіку сучасних етнічних процесів в Україні.

Вміти: характеризувати особливості матеріальної культури українців; визначати шляхи розвитку духовних надбань українського народу; оперувати основними знаннями з українського етногенезу та націогенезу.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Предмет і завдання курсу. Становлення української етнології як самостійної галузі знань. Методи етнологічних досліджень. Історія української етнології. Концепції походження українського етносу. Проблема давньоруської народності в науковій літературі. Походження етноніму «Русь». Походження назви «Україна». Етнонаціональна структура населення України. Особливості етнонаціональної структури України. Українські етнографічні групи: бойки, лемки, гуцули, поліщуки, литвини. Етнічні групи і національні меншини. Основні тенденції щодо змін в складі її населення України. Вплив міграцій на етнонаціональну структуру населення України. Етнолінгвістична структура населення України. Етноконфесійна структура населення України. Релігійна толерантність в Україні. Українці в світі. Чисельність та розселення українців у інших країнах. Основні етапи еміграції: Українські громадські осередки в еміграції. Наукові центри у діаспорі. Збереження і розвиток етнокультурної самобутності українців у діаспорі. Особливості матеріальної культури українців. Господарська діяльність. Господарський комплекс українців. Поселення, двір, житло. Українська хата. Символіка української хати. Елементи інтер'єру української хати. Народна їжа. Режим і сезонність харчування. Обрядова їжа. Український народний одяг. Локальні особливості народного одягу. Традиційна українська сім'я й родинна обрядовість. Етнопсихологія українців. Особливості національного характеру та ментальності українців. Народні знання, світоглядні уявлення, вірування, мораль.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисенко В. Українська етнологія. – К., 2007.
2. Пиводар М. Етнологія. – Львів, 2004.
3. Савчук Б. Українська етнологія. – Івано-Франківськ, 2004.
4. Хрящевська Л.М. Загальна та українська етнологія: навчальний посібник для вузів / Л.М. Хрящевська. – Миколаїв, 2012.
5. Українські традиції / Упорядник О.В. Ковалевський. – Х., 2011.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

1. КОД: ПВД 2.04

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: доц. Церковна В.Г.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні течії, напрямки та школи в сучасній світовій та вітчизняній історіографії, їх історичний, концептуальний та методологічний зміст; базові історичні поняття та терміни; сучасні історичні та історіографічні концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань; особливості сучасного філософського дискурсу щодо історичного процесу; особливості лінійної і циклічної моделей історії; основні напрямки у вирішенні таких проблем як проблема єдності і багатоманітності в історії, проблеми суб'єкта історії, смислу історії.

Вміти: розрізнити специфіку світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи; виділяти основні етапи розвитку історико-філософської думки; з'ясувати основні фактори виникнення, розвитку та змін у формах історіописання відповідно до історичної доби; користуватися науковою термінологією, основними історико-філософськими категоріями і поняттями; аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок; свідомо використовувати наукову методологію у різних видах діяльності, орієнтуватись в сучасних здобутках людства в галузі філософії, науки та культури; застосовувати отримані знання у вирішенні професійних завдань; збагачувати індивідуальний науковий світогляд і духовну культуру шляхом самоосвіти.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Головні етапи розвитку історичної думки до середини ХХ століття. Основні риси розвитку світової історіографії в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. Епістемологічна криза і пошуки нових моделей історіописання. Етапи і напрями розвитку історичних студій. Проблема історичного синтезу. Провідні

напрямки і школи в сучасній світовій історіографії. Кліомертика та її перспективи. Культурно-антропологічна історія. Мікроісторія та локальна історія. Гендерні студії. Економічна і соціальна історія. «Нова історія міжнародних відносин». Культурно-антропологічна історія. Проблеми національної історії. Наукові напрямки української історіографії ХІХ – початку ХХ ст. Вивчення історії України в діаспорі (ХХ – початок ХХІ ст.). Трансформації української історичної науки на межі ХХ – ХХІ ст. Київська Русь в українській та російській історії. Формування козацької верстви. Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш в українському національному відродженні. Сутність поглядів сучасних науковців на міську реформа 1870 р. та розвиток комунального господарства міст Південної України. Дискусії істориків про діяльність М. Грушевського та С. Петлюри в період Української революції. Історіографічні оцінки сутності махновського руху. Розкол в ОУН на початку Другої світової війни: питання в історіографії. Дискусії істориків про постаті С. Бандери, Р. Шухевича, А. Мельника, О. Теліги. Реформи хрущовської «відлиги» в Україні: історіографічний аспект проблеми. Дисидентський рух в Україні: проблема в історіографії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів історичних факультетів університетів / Л. Зашкільняк. – Львів, 2007.
2. Історіографія історії України: Курс лекцій / В.П. Коцур, А.П. Коцур. – Чернівці, 1999.
3. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки / Под ред. И.П. Дементьева и А.И. Патрушева. – М., 2000.
4. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія / І. Колесник. – К., 2013.
5. Копилов С.А. Світова історіографія новітньої доби: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету / С.А. Копилов. – Кам'янець-Подільський, 2012.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська

Науково-педагогічна практика

1. КОД: ПП 4.01

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: –

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність налагоджувати міжособистісні стосунки,

виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу).

Фахові компетентності спеціальності: здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності; здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти; здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах; здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: структурну своєрідність навчального (робочого) плану, типової (робочої) навчальної програми дисципліни; проблемні питання навчально-виховного процесу у ВНЗ та науково-методичні підходи до їх розв'язання; різновид інтерактивних освітніх технологій.

Вміти: застосовувати загально-педагогічні методи дослідження; інтегрувати теоретичні наукові знання у практику; проводити історичне дослідження; апробувати поточні результати наукового дослідження та презентувати його результати.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Основною базою практики є кафедра української і всесвітньої історії та культури, яка забезпечить проведення студентами-магістрами навчальних занять, виховних і позааудиторних заходів з фаху; загальноосвітні школи та інноваційні середні навчальні заклади (спеціалізовані школи, гімназії, ліцеї), які сприятимуть проведенню студентами уроків з вітчизняної і всесвітньої історії, українознавства, позакласної роботи з фаху, виховних заходів.

Зміст роботи під час практики: 1) у закладі вищої освіти – а) навчальна робота: проведення лекційних, семінарських і лабораторних занять (не менше 4-х залікових); відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників із подальшим їх аналізом (не менше 4-х); проведення консультацій з навчального предмету (згідно графіку); проведення індивідуальних занять зі студентами (згідно графіку); б) методична робота: розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, лабораторних занять і самостійної роботи студентів; ознайомлення з робочими навчальними планами, навчальними і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки; складання завдань для проведення модульного та підсумкового контролю, розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання; вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу; в) організаційна робота: участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи; участь

у профорієнтаційній роботі; участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів; ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету, кафедри; участь у роботі кафедри української і всесвітньої історії та культури, факультету української філології та соціальних наук; ознайомлення з основними принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету; ознайомлення з правилами оформлення виробничої документації.

2) у загальноосвітньому закладі – а) навчальна робота: підготувати і провести 4 залікові уроки різних типів; продемонструвати застосування індивідуального підходу на всіх етапах уроку; б) позакласна робота: підготувати історичний вечір; провести засідання історичного (українознавчого) гуртка; в) науково-дослідницька робота: відвідати і дати аналіз 4 уроків вчителя-методиста або студента-практиканта; вивчити та узагальнити досвід роботи вчителя-методиста (з обов'язковим висвітленням результатів у звіті); провести психолого-педагогічні дослідження індивідуальних особливостей учнів за допомогою анкетування, соціометрії, соціоніки.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баханов К.О. Організація практики студентів педагогічних університетів з методики навчання історії. – Бердянськ, 2007.
2. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навчальний посібник / Н.Ю. Бутенко, Л.М. Грищенко. – К., 2005.
3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: навчальний посібник. – Харків-Ізмаїл: ФОП Шейніна О.В., 2009.
4. Гончарова Н.О. Педагогічна практика студентів історичної спеціальності. Навчально-методичний посібник. – Ізмаїл, 2009.
5. Горохівський П.І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчально-методичний посібник для магістрантів денної та заочної форм навчання. – Умань, 2013.

Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи

1. КОД: ПП 4.02

2. РІК НАВЧАННЯ: другий

3. СЕМЕСТР: 3

4. ЛЕКТОР: –

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог.

Фахові компетентності спеціальності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; здатність планувати й організувати дослідження за прикладною тематикою

(окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог; здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: сутність та особливості методології наукового дослідження; основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження; методи наукових досліджень; види інформаційного забезпечення та використанні джерел інформації у науково-дослідній роботі; наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень; особливості організації науково-дослідної роботи; вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи; етичні та правові основи наукової діяльності тощо.

Вміти: застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень; відбирати та аналізувати необхідну інформацію; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням проблеми; формулювати висновки наукового дослідження; оприлюднювати та упроваджувати результати науково-дослідної практики; складати звіти та доповіді тощо.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Основною базою практики є кафедра української і всесвітньої історії та культури, яка створює умови формування науковця та дає оцінку готовності магістрантів до виконання функціональних обов'язків дослідника.

Програма науково-дослідної практики складається з наступних завдань: 1) складання індивідуального графіку проходження науково-дослідної практики та погодження його з науковим керівником; 2) ознайомлення студента з вітчизняною та іноземною науковою літературою, історичними джерелами з метою формування студентом бібліографічного списку за обраним напрямом дослідження; 3) опрацювання авторефератів дисертацій за останні п'ять років за обраним напрямом досліджень; 4) ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за останні п'ять років за обраним напрямом досліджень, вибір наукової статті, яка найповніше відповідає науковим інтересам практиканта та написання рецензії на неї; 5) підготовка тез для виступу на науково-практичній конференції за відповідною проблематикою (участь у конференції обов'язкова); 6) підготовка

наукової статті за обраним дослідницьким напрямом з дотриманням вимог фахових видань (друк статті – бажаний); 7) продовження написання та остаточне оформлення кваліфікаційної роботи; 8) оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики, його захист.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Лебеденко О.М. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу: Навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. – Ізмаїл, 2011.
2. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О.М. Микитюк. – Х., 2003.
3. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник / Я.Я. Чорненький, Н.В. Чорненька, С.Б. Рибак. – К., 2006.
4. Петрук В.Г. Основи науково-дослідної роботи: Навчальний посібник / В.Г. Петрук, Є.Т. Володарський, В.Б. Мокій. – Вінниця, 2006.
5. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Посібник для студентів вузів / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003.